

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Šios sąvokos reiškia bendras tėvų prievolės pagal finansines išgales išlaikyti savo nepilnamečius vaikus, nepaisant to, tėvai gyvena kartu ar atskirai. Išlaikymo prievolę taip pat turi buvęs sutuoktinis, jeigu kitas sutuoktinis negali savęs išlaikyti iš turimų lėšų.

Išlaikymo išmoką turi mokėti tėvai savo vaikams ir (arba) buvęs sutuoktinis kitam sutuoktiniui ir suaugę vaikai savo tėvams, jeigu pastarieji negali savęs išlaikyti iš turimo turto ar pajamų.

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Išlaikymo prievolės nustoja galioti vaikui sulaukus pilnametystės, t. y. 18 metų, išskyrus atvejus, kai pilnametis vaikas negali savęs išlaikyti. Ši taisyklė taikoma tais atvejais, kai vaikas serga fizine arba psichikos liga arba negali dirbti dėl to, kad studijuoja aukštojoje arba profesinio mokymo mokykloje, arba kai vyriškosios lyties vaikas atlieka karo tarnybą.

Pagal Kirpo teisę, konkrečiai, pagal Tėvų ir vaikų santykių įstatymo Nr. 216/90 34 straipsnį, suaugę vaikai taip pat turi prievolę išlaikyti tėvus.

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Turėtumėte kreiptis į teismą, o tiksliau variant, į savo gyvenamosios vietos šeimos teismą.

Procedūra pradeda pateikus pradinį prašymą išieškoti išlaikymą, prie kurio pridedamas pareiškėjo priesaika patvirtintas pareiškimas, kuris užprotokoluojamas teismo raštinėje. Prašymas įteikiamas atsakovui (išlaikymo skolininkui), kuriam suteikiama teisė būti išklaustytam ir pateikti prieštaravimą. Abiem pusėms sutarus, sprendimas dėl išlaikymo priimamas bendru sutarimu. Priešingu atveju prašymas nagrinėjamas ir teismas sprendimą priima remdamasis abiejų šalių pateiktais parodymais.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

Jeigu kreditorius yra nepilnametis (t. y. 18 metų neturintis vaikas), prašymą kreditoriaus vardu ir jo naudai pateikia kreditoriaus globėjas (pvz., motina).

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Pagal Šeimos teismų įstatymo Nr. 23/90 (iš dalies pakeistas) 12 straipsnį tais atvejais, kai kreditorius yra nepilnametis, jurisdikciją turi kreditoriaus arba skolininko gyvenamosios vietos teismas (12 straipsnio 1 dalies b punktas). Visais kitais atvejais (t. y. kai kreditorius yra suaugęs asmuo) jurisdikciją turi pareiškėjo (kreditoriaus) gyvenamosios arba verslo vietos teismas (12 straipsnio 1 dalies a punktas).

6 Ar ieškovas, pareiškdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Pareiškėjai į teismą gali kreiptis asmeniškai arba per advokatą.

Taikoma procedūra aprašyta 3 klausime.

7 Ar už ieškinių pareiškimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai ištekliai nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Taikant procedūrą reikia sumokėti advokato mokesčius (jeigu pareiškėjui atstovauja advokatas) ir atlyginti faktines teismo išlaidas. Suma nustatoma taisyklėse, kurias periodiškai skelbia Kipro Aukščiausiasis Teismas. Tikslus išlaidų dydis priklauso nuo bylos trukmės ir (arba) sudėtingumo. Jeigu pareiškėjas neturi pakankamai lėšų, jis pagal iš dalies pakeistą įstatymą Nr. 165(1)/2002 gali prašyti suteikti teisinę pagalbą.

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Teismas priteisia šių rūšių išlaikymą: vieno iš tėvų išlaikymas vaikui, vaiko išlaikymas vienam iš tėvų ir buvusio sutuoktinio išlaikymas kitam buviam sutuoktiniui. Išlaikymo išmokos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į kreditoriaus poreikius ir skolininko lėšas. Išlaikymas reiškia viską, ko reikia kreditoriaus pragyvenimui ir gerovei, be kita ko, ir jo išsilavinimo išlaidas, jeigu jos patiriamos (įstatymo Nr. 216/90 37 straipsnis).

Teismas sprendimą dėl išlaikymo gali peržiūrėti gavęs pareiškėjo (arba jo atstovo) prašymą, jeigu pasikeičia kreditoriaus pragyvenimo išlaidų dydis arba šeimos aplinkybės arba jeigu pasikeičia su išlaikymo skolininku susijusios aplinkybės (įstatymo Nr. 216/90 38 straipsnio 1 dalis).

Be pasikeitusių aplinkybių ar išlaidų, įstatyme (įstatymo Nr. 216/90 38 straipsnio 2 dalyje) numatyta automatiškai dešimčia procentų (10 %) padidinti išlaikymo išmoką kas dvidešimt keturis (24) mėnesius, nebent teismas nusprendžia kitaip.

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Išlaikymo išmokos kiekvieną mėnesį banko pavedimu, čekiu arba grynaisiais pinigais mokamos kreditoriui, kreditoriaus globėjui arba advokatui.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Jeigu sprendimu įpareigotas skolininkas atsisako mokėti išlaikymą, išlaikymo išmoka išieškoma panašiu būdu, kuriuo išieškomos baudos. Procedūros metu gali būti priimamas įsakymas dėl arešto (įstatymo Nr. 216/90 40 straipsnis).

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Pagal įstatymo Nr. 232/91 9 straipsnio 3 dalį skolininkas atleidžiamas nuo prievolės mokėti priklausančius mokėjimus atsižvelgiant į išlaikymo sprendimą, kuris galioja ilgiau nei dvejus metus.

Laikotarpis, kuriuo išlaikymo skolininkas nebūna Kipro Respublikoje, neįtraukiamas skaičiuojant minėtą terminą.

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Tokios nacionalinės institucijos ar organizacijos nėra.

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Žr. atsakymą į 12 klausimą.

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:**14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?**

Taip, tokiu atveju pareiškėjas / kreditorius gali kreiptis dėl pagalbos į Kipro centrinę instituciją, t. y. Teisingumo ir viešosios tvarkos ministeriją.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Suinteresuotasis asmuo arba jo advokatas gali susisiekti su centrine institucija telefonu, raštu (laišku, faksu arba e. paštu) arba atvykdamas asmeniškai.

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Jeigu pareiškėjas / kreditorius yra kitoje šalyje, o skolininkas yra Kipre, pareiškėjas per savo buvimo vietos centrinę instituciją gali kreiptis dėl pagalbos į Teisingumo ir viešosios tvarkos ministeriją, kuri yra centrinė institucija, tačiau pareiškėjas negali kreiptis tiesiogiai.

Kita vertus, pareiškėjas / kreditorius per savo advokatą gali kreiptis tiesiai į teismą.

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Konkrečiu atveju su Kipro centrine institucija galima susisiekti telefonu arba raštu (laišku, faksu arba e. paštu), tuomet ji suteiks pagalbą – nusiųs rašytinį prašymą dėl išlaikymo kompetentingam nacionaliniam teismui.

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Taip, Kipras privalo laikytis 2007 m. Hagos protokolo.

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

Netaikoma.

18 Kaip, vadovaujantis Išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Įgyvendinus naująjį Išlaikymo reglamentą (Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009), dabar prašymai per Kipro centrinę instituciją siunčiami tiesiogiai kompetentingam Kipro teismui.

Teisės kreiptis į teismą įgyvendinimas taip pat palengvinamas teikiant teisinę pagalbą pagal nacionalinės teisės aktus, t. y. įstatymą Nr. 165(I)/2002, ir pagal susijusių ES direktyvą dėl teisinės pagalbos sprendžiant tarpvalstybinius ginčus.

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma Išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

Siekdama užtikrinti teisingą Išlaikymo reglamento 51 straipsnio įgyvendinimą, centrinė institucija glaudžiai bendradarbiauja su kitomis kompetentingomis valstybės institucijomis, kad *inter alia* gautų prašomą informaciją apie, pvz., skolininko gyvenamosios ir verslo vietos adresą, pajamas ir pan., nustatytų skolininko buvimo vietą ir, gavusi ir pateikusi teismo institucijoms galiojantį dokumentų įteikimo adresą, įteiktų jam teismo dokumentus.

Nepaisant teisinės pagalbos teikimo, pirmiau išvardyta pagalba, taip pat prašymų persiuntimo pagal Reglamentą (EB) Nr. 4/2009 paslauga pareiškėjams teikiama per centrinę instituciją, todėl nekyla jokių su teisine pagalba susijusių klausimų.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 17/01/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.